אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות
מפי מרנן ראש
הישיבה שליט"א

קנ"ה
שנה ד'
פרשת חיי שרה
תשפ"ז

ליל שישי
פרשת חיי שרה תשפ"ו

שאלות ותשובות עם
תלמידי מכינה לישיבה

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת חיי שרה תשפ"ו

תמיד היה טוב לשרה אמנו

התורה הקדושה אומרת בפרשתינו 'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה', וברש"י 'כולן שווין לטובה'. **וביארו הצדיקים שהכוונה היא שתמיד היה לה טוב, כל השנים כולם היו אצלה בטוב ובנעימים, ולכאורה זה פלא גדול, איך יכול להיות שהיה לה תמיד טוב אחרי שהתורה הקדושה מתארת את שנות חייה הקשים והמרים**, איך שהיא נחטפה כמה פעמים, פעם אחת אצל פרעה ופעם אחת אצל אבימלך, והיא הלכה תמיד עם אברהם אבינו במסירות נפש לאן שהקב"ה אמר לו ללכת, אף שהיתה צריכה להיות מוסתרת בתוך תיבה, ואח"כ כל הפרשה עם הגר שאברהם אבינו בעלה נשא את שפחתה, ואח"כ עם ישמעאל, וכל השנים האלו שהיא ממתנת להיוושע בזרע של קיימא, ובזמן הזה אומרת לה הגר: לא יכול להיות שאת באמת צדקת, כי למה אין לך ילדים, על כרחך שהכל זו הצגה חיצונית. כדברי רש"י על הפסוק 'ותקל גברתה בעיניה, אמרה הגר, שרי זו אין סתרה כגילויה, היא מראה עצמה כאילו היא צדקת והיא אינה צדקת, כי לא זכתה להריון כל השנים הללו, ואילו אני נתעברתי מיד. וסוף סוף נולד לה יצחק אבינו, ואז לקחו אותו לעקידה, ועדיין אומרים חז"ל עליה 'כולם שווין לטובה', וזה פלא גדול איך יכול להיות שבמצב כזה תמיד היה לה טוב, ואף במצבים הקשים ביותר.

לזכות לאמונה של האבות והאמהות

אפשר להבין את המצב של שרה רק על ידי לימודי רבינו, שמלמד אותנו אמונה פשוטה, שנדע שאנחנו בידיים של הקב"ה, והוא לא עושה שום דבר רע, והכל לטובתינו, לפעמים האדם נופל לקטנות הדעת ומתחיל לחשוב 'מה הקב"ה רוצה ממני, למה הוא עושה לי את זה, למה אין לי כמה דולרים בודדים כדי לעבור את השבוע, מה כבר עשיתי, מה רוצים ממני', ולכן צריכים ללמוד את ספרי רבינו כדי לקבל את האמונה שהיתה לשרה אמנו, אנו מבקשים מהקב"ה בכל בוקר שאנחנו רוצים אמונה חזקה, בתפילתו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע שאנו אומרים 'ותהא אמונתך קשורה בלבנו כיתד שלא תמוט'. לפעמים אפשר לראות איך שבונים איזה אוהל ענק ומכניסים שם יתד שמחזיק את האוהל לרצפה, אי אפשר להזיז את היתד, כך אנו מבקשים, ואז ממשיכים לבקש 'וממדרגה למדרגה תעלינו שנזכה לבוא למעלת אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב'. **אנו מבקשים להגיע לאמונה של האבות הקדושים והאמהות הקדושות, שנדע ש'כולן שווין לטובה', מה שהקב"ה עושה הכל לטובה.**

לחזק באמונה

אי אפשר לתאר את הצער שעברה שרה אמנו בכל שנותיה, ירחם השם על בני ישראל שעדיין לא זכו לילדים, הרי הם עוברים סבל בל יתואר, אולי הבעל רוצה ילדים בגלל שיש ילדים לכל החברים, אבל האשה עוברת יסורי הנפש בכל חודש מחדש, וצריך להיות מאוד זהיר בבית כשמתאכזבים שוב ושוב שלא נושעו, אחרי שכבר חשבו כמה ימים שכבר זכו

להיוושע וכבר שמחו ואחרי זה שוב נודע שלא נושעו, צריך להיות מלאים ברחמנות בבית, צריך לתת המון מילים טובות, ולחזק את נפשה, **לפעמים אברכים שואלים אותי, מה אני יכול כבר להגיד לה, האם להגיד שהקב״ה יעזור, אז כן, בדיוק כך צריך לעשות, להגיד שהקב״ה יעזור, ובדרך כלל אומר לי האברך שזה לא עזר, והתשובה היא שלא צריכים לראות על המקום שהיא מיד מנגבת את הדמעות, אבל המילים האלו חודרים ללב, ומקבלים כח וחיזוק שהקב״ה בוודאי יעזור**, אפשר לראות על ילדים שמקבלים עונש והם ממשיכים כאילו שזה לא מפריע להם, ואחרי כמה דקות הם מתחילים לבכות על העונש, אותו דבר כשמחזקים בהתחלה זה נראה כאילו שהיא אינה מקבלת את החיזוק, אבל היא כן מקבלת את זה, כשאתם שואלים מה לעשות במצב כזה, התשובה היא, תעשו מה שאתם שומעים בשיעורים, לתת מילים טובות ולחזק ולהגיד שהקב״ה יעזור, כשהיא בוכה שאין פרנסה, תגיד לה שהקב״ה יעזור ובוודאי בקרוב יהיה פרנסה ברווח, כשאני התחתנתי לא היו לי ילדים מיד, ולא ידעתי מהשיעורים האלו, אף אחד לא אמר לי מה להגיד כשהאשה בוכה שאין לה ילדים, לא אמרו לי שאפשר להרגיע על ידי שאומרים את המילים הפשוטות ׳אני כל כך מעריך אותך, וד׳ בוודאי יעזור לנו בקרוב וניוושע׳.

לדבר יפה ולחזק

רבינו אמר שנ״ך זה ה׳ספר מוסר׳ שלו, אם לומדים נ״ך יודעים איך להתנהג במצב כזה, רואים בספר שמואל את כל הפרשה של חנה אם שמואל, בעלה אלקנה היה צדיק גדול, וראה איך שהיא שבורה ולא רוצה לאכול, אומרת התורה ׳ויאמר לה אלקנה אישה, חנה למה תבכי, ולמה לא תאכלי, ולמה ירע לבבך, הלא אנוכי טוב לך מעשרה בנים׳. לאלקנה היתה אשה נוספת, פנינה, אבל הוא ראה את הצער הגדול שיש לאשתו חנה, **והצדיק הזה ידע מה לעשות, הוא התחיל לדבר אליה דיבורים יפים, כמה מילים טובות**, ומיד אחרי זה כתוב ׳ותקם חנה אחרי אכלה בשילה ואחרי שתה׳, כנראה שאחרי הדיבורים של הבעל היא יכלה לאכול ולשתות, ואחרי זה קיבלה כוחות להתבודד ולבכות ולהיוושע, בהתחלה היא מאוד כעסה והפגינה ולא רצתה לאכול ולשתות והסתגרה בחדרה, ולבעלה היה שכל לא לצעוק עליה ולא להתעלם מרגשותיה, אלא לדבר אליה יפה ולהכניס אותה בחזרה לשמחה.

כשהאשה מתלוננת – זה עדיין לא נחשב ליסורים

קיבלתי מכתב מאברך מארץ ישראל ששואל מה לעשות אחרי שקנה מתנה לאשתו והיא אומרת לו על זה ׳איכס׳, אני לא יודע בדיוק מה זה איכס אבל הבנתי שזה לא מחמאה, אשתו רק רצתה לזרוק את זה לאשפה, והוא התעצבן שאשתו משוגעת, מה כבר קרה, כנראה שהוא באמת לא מבין במתנות, אני גם חשבתי פעם שאני מבין במתנות והייתי מביא כל מיני שטויות שמצאתי ליד קבר ר׳ מאיר בעל הנס, אשתי אמרה לי שאין לה מה לעשות עם זה, אפשר לתת לאשה כמה דולרים והיא תסתדר לבד, **אבל אם היא כבר אמרה ׳איכס׳, מה כבר קרה, זה עדיין לא נחשב שהבעל סובל, אולי אתם לא יודעים מה זה סבל ויסורים**, אנשים שוכבים בבית חולים וסובלים, מה כבר קרה שהיא אמרה איכס על מתנה, וכי בגלל זה צריך להתגרש רח״ל.

מה יש ממתנות לאשה אם אין שמחה ושלום בית

רבינו היה מתעסק הרבה עם האפיקורסים הגדולים באומאן כדי לנסות להחזירם בתשובה, כשרבינו הסתלק

הם ראו שר׳ נתן בוכה, אחד מהם ניגש לר׳ נתן ושאלו על מה אתה בוכה, **אנחנו צריכים לבכות כי אם רבינו היה נשאר חי הוא היה עושה אותנו לצדיקים גדולים, אבל אתה צדיק**, ומסופר שפעם אחת אחד מהאפיקורסים חזר הביתה מהמסחר ועשה הרבה כסף וקנה תכשיט יקר לאשתו, והיה מלא בשמחה, ובדרך חזרה נכנס לבית ר׳ נתן, ושמע שר׳ נתן מדבר דיבורי תכלית, ואיש זה חושב לעצמו, מה כבר ר׳ נתן יודע מהחיים שלו, הרי לי יש מזוודה עם כסף ותכשיט יקר לאשתי, ור׳ נתן הרגיש בזה, שמעתי בזה ב׳ גירסאות ממוהרא״ש, פעם אחת שמעתי שמוהרא״ש אמר שר׳ נתן תפס את המחשבה מעצמו, ופעם אחת שמעתי ממוהרא״ש שהאיש הזה אמר את זה בעצמו לר׳ נתן, ואז אמר לו ר׳ נתן: לפעמים אדם מגיע הביתה מהיריד עם מתנה יקרה לאשתו והוא מלא בשמחה, וכשנכנס הביתה היא לא רוצה את זה וזורקת לו את זה בחזרה ואז נהיה לו מר בחיים עד שמתחיל לחשוב מחשבות שרוצה לאבד את כל חייו רח״ל. והוא חושב לעצמו מה כבר ר׳ נתן מבין, שימשיך לדבר לאנשיו ה׳לא יוצלחים׳ שאין להם פרנסה, ויגיד להם להתחזק ושישירו אשרינו מה טוב חלקינו, אבל כשהלך האיש לביתו היה ממש כדברי ר׳ נתן, היא זרקה לו את התכשיט בפניו וצעקה איכס... ומגודל הציפיות שהיו לו כך היתה גודל האכזבה והתחיל לחשוב לאבד עצמו, ונזכר מדברי ר׳ נתן וחזר לר׳ נתן ונישק לו את רגליו.

על ידי רבינו אפשר להמשיך להתחזק שהכל לטובה

כך הרגיש מי שלא קיבל חיזוק מרבינו, וחשב לאבד עצמו, אבל אנו מבינים שלא קרה כלום, גם אם המתנה לא מוצאת חן בעיניה, צריך להמשיך לחזק אותה, דיברתי עם אמא שלי לפני השיעור, ושאלתי מה להגיד לאברכים, אמרה לי שאגיד שלפעמים נראה שהאשה לא עושה כלום בבית, צריך לדעת שגם כשהיא לא עושה, היא עושה המון בבית, האשה מחזיקה את הבית, ויש בה המון המון נקודות טובות, ולא קרה כלום כשהיא אמרה מילה וכשהיא לא מרוצה ממשהו, **בואו נלמד מאלקנה איך לדבר יפה, למה לא תאכלי ולמה ירע לבבך, מה יש לך על הלב, ובינתיים מתחזקים באמונה כמו שרה אמנו שעברה מה שעברה ובכל זאת תמיד היה לה טוב, כולן שווין לטובה,** זה משל למישהו שהלך לרופא, והרופא אמר לו שצריך לעשות לו בדיקות דם, מיד האדם מפשיל את הזרוע ונותן לרופא לדקור אותו, ואחרי זה הוא עוד אומר תודה לרופא, כי הוא יודע שהרופא עשה לו טובה בזה אף שדקר אותו, ואחרי זה אומר לו הרופא שצריך לנתח ושוב החולה מודה לרופא על החתכים, לפעמים האדם צריך לעבור דברים ושוכח שהכל לטובתו ויש לו שאלות וקושיות, צריך להיות עם אמונה חזקה לדעת שהקב״ה עושה הכל לטובת האדם.

ללמוד אמונה פשוטה

אנו רואים בפרשתינו איך שיש אריכות גדולה על קניית חלקת הקבר מבני חת, ושוב אריכות גדולה על כל הפרשה של אליעזר ורבקה והשידוך, פרשה ארוכה ביותר, ורש״י מביא על כך את דברי חז״ל ״יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים׳, התורה באה ללמדינו כל הזמן על האמונה של **האבות הקדושים, אף ששוב לא הלך להם כמו שרצו בכל זאת המשיכו והאמינו בהקב״ה**, זה נכון שהאבות הקדושים היו במדרגות גבוהות ונוראות, אבל רבינו לוקח אותנו, את האנשים הפשוטים ביותר, כל אחד יודע היכן הוא נמצא, ובכל זאת רבינו מכניס בנו אמונה אדירה, ואומר לנו לדבר עם הקב״ה ולספר לו את כל מה שרק עובר

עלינו, וכך אנו יודעים שרק הקב״ה עושה הכל ורק הוא יכול לעזור לנו.

לא לסמוך על חברים

יש אנשים שמספרים את הדברים האישיים שלהם לחברים, וזו טעות נוראית, מאוד קשה לדבר על ענין זה שאין כזה דבר חברים, כי אנשים לא רוצים להיות מנותקים מהעולם, אבל האמת המרה היא שאי אפשר לסמוך על חבר, כי כל עוד שהחבר מרוויח ממך משהו הוא חבר שלך, אחרי זה הוא ילך ויספר את כל הסודות שלך לכולם, **אין לי ברירה ואני חייב לדבר מזה, כי אנחנו יושבים כאן על שולחנו של מוהרא״ש, וחייבים לדבר דיבורי מוהרא״ש, אני רוצה שתדעו שהחבר הכי טוב יכול לגנוב אותך ולרושש אותך שתישאר בעירום ובחוסר כל,** יש לי כעת סיפור כזה עם אחד מקרוביי, הוא עבר לגור בארץ ישראל ורוצה לקנות שם דירה, ויש לו כאן בארה״ב מליון שקל, והוא חיפש איך להעביר את זה, ואמרו לו על פלוני אלמוני שיש לו אפשרות להעביר, והגיע פלוני אלמוני לקחת את הכסף, וזהו, כאן הסיפור נגמר, כשהתחילו לספר לי לי את הסיפור אמרתי שאפשר לעצור כאן כי אני מבין את המשך הסיפור, ואני מבין לבד שהבחור גנב את זה, הם הגיעו עכשיו לארה״ב לנסות לחפש את האדם ולתבוע אותו, אבל אין להם שום ראיה לכך, אל תסמכו על חברים, יש סיפורים כאלו בכל יום, היה כאן יהודי שביקש מחבר שיביא לו חבילה של מזומנים ממישהו אחר, והמשלח אומר שבאו לקחת ממנו את החבילה, והשליח אומר שהגיע לקחת ולא נתנו לו כלום, אל תסמכו על חברים.

העצה של התבודדות

גם מי שאומר שיש לו חבר מאוד טוב, צריך להקשיב לדברי מוהרא״ש, מוהרא״ש אמר לנו לא לסמוך על חבר, תעשו שטר ועדים וכו׳, ואל תספרו לחברים דברים אישיים, הם גם ככה לא יוכלו לעזור לך, אם זוכים ומוצאים צדיק זו מציאה גדולה, את הצדיק צריך לזכות למצוא, ר׳ נתן כותב שאנחנו נראים כמו פרעה שחיפש את הצדיק באמצע הלילה, וכל אחד מראה לנו על צד אחר ששם נמצא הצדיק, אנשים מבולבלים והולכים לכל מקום לחפש את משה רבינו, וצריך הרבה לבקש מהקב״ה למצוא צדיק, **אבל יש לנו עצה מרבינו, יש לנו עם מי לדבר, אפשר לשוחח עם הקב״ה, אפשר להגיד: רבש״ע לך אני יכול לספר את האמת, אני בקשיים, פתחתי חנות ואני כמעט בפשיטת רגל, אני יודע הקב״ה שאתה לא תעזוב אותי גם אם תשמע שהמצב נורא אצלי, ואתה יודע שיש לי רכב יפה רק כי אני לא רוצה בושות, אבל הסיפור כאן נורא ואיום, אני מפסיד כסף כל יום, אני לווה ואני לא משלם.** ככה יש להשיח את הלב עם הקב״ה, ועם כל דיבור ודיבור נבנית האמונה בלב האדם, עד שזוכה האדם ורואה את הקב״ה.

על ידי אמונה רואים אלוקות

היה פעם ויכוח בין האפיקורסים באומאן ושאלו מי אומר שיש באמת וכו׳, **מיד צעק עליהם ר׳ נתן: מה אומר לכם. ׳וארא את השם׳, אני רואה את הקב״ה.** כמו שאמר יחזקאל הנביא ׳וארא את אלוקים׳ שראה בנהר כבר את הקב״ה, ושואל הזוה״ק איך יכול להיות שהקב״ה השרה שכינתו בחו״ל הרי אין נביאות בחו״ל ולכן ברח יונה הנביא, ומתרץ הזוה״ק שני תירוצים, א׳ שכיון שישב בנהר כבר וטיהר עצמו במי הנהר בכל עת, לכן זכה למראות נבואה אף שהיה בחוץ לארץ, מוהרא״ש אמר לי פעם: קח את הבחורים ותחפרו מקווה כאן למטה ותוכלו לטבול כמה פעמים ביום, לפני שחרית ולפני מנחה וכו׳, כואב לי שלא צייתתי לזה, התירוץ השני הוא שכיון

שהיה אחרי החורבן והיהודים היו כל כך שבורים ואמרו 'עזב ד' את הארץ', לכן הראה להם הקב"ה שהוא איתם. ר' נתן אומר על הפסוק 'נפתחו השמים וראה מראות אלוקים', ראשי תיבות 'אמונה', **כי מי שיש בו אמונה גם זוכה ורואה את הקב"ה בכל מקום שהוא**, וכשיש אמונה זוכה האדם למדרגת שרה אמנו למדרגה של אמונה של 'כולן שווין לטובה'.

לדבר עם ד' ולהודות במקום להתעצבן

רבינו מאוד רצה שנדבר כל היום עם הקב"ה, אבל ראה שאי אפשר לתלמידיו לעשות כן, לכן אמר שלכל הפחות יתבודדו שעה אחת ביום, ואח"כ באו תלמידי רבינו וראו שאי אפשר לעשות כן בכל יום, לכן שכנעו אותנו לדבר כל יום כמה דקות עם הקב"ה, מדברים פה דקה ושם דקה ולאט לאט כל היום הולך סביב דיבור עם ד', **כשאברך יושב ברכב ויש לו פקק, במקום לצפור ולהתעצבן, יש לו אפשרות להדליק איזה שיר יפה של אמונה, ולהתחיל לדבר עם הקב"ה**, וצריך להתחיל בהודאה, להודות להקב"ה על החסדים הרבים, ומי שחושב שאין לו חסדים מוזמן ללכת לבקר בבית חולים ולראות איך אנשים סובלים, וכי בגלל שאשתך אמרה 'איכס' על המתנה שהבאת זה כבר נחשב לסבל, לא קרה כלום, ולא הולכים להתגרש על זה, ולא מקריבים את הילדים על העקידה בגלל זה, מוהרא"ש היה אומר שהוא לא מאחל את המחלה הנוראה אף לא לאומות העולם, חוץ מלעמלקים ימ"ש, כמה צריכים להודות להקב"ה שאנו בריאים, גם אומות העולם צריכים להיות בריאים ולעזור לנו להגיע לאומאן, כשהיה קורונה הם עצרו את כל הטיסות... כשמוהרא"ש דיבר מעמלקים [גרמנים] היה נראה שהוא רואה מול עיניו את השחיטות הנוראות של מליוני היהודים.

לא קונים אשה עם מתנה

אני רוצה שתדעו עוד משהו לגבי מתנות, אי אפשר לקנות את האשה עם מתנה, **אם יש לך אשה אתה יכול לתת לה מתנה, אבל קודם כל צריך לדבר אליה יפה ולכבד אותה ולעזור לה ולא לצעוק עליה, ואז אפשר לקנות לה מתנה**, אבל מי שמגיע הביתה ומיד מתקשר לקווי הנייעס, ולא מקשיב לה ולא עוזר לה, ואחרי זה הוא קונה לה מתנה, אז היא לא תרצה את המתנה, והיא תגיד איכס, צריך לדבר המון מילים יפות, ולפייס אותה, ולבקש מהקב"ה שנוכל לדעת מה משמח אותה, ושנוכל להיות זהירים לא להכאיב לה, אותו דבר זה בכיבוד אב, צריך לדבר יפה להורים, ולא לקנות כל הזמן מתנות ואחרי זה לפגוע בהם.

כיבוד אב – לדבר יפה ולא ללכת לאירועים

היום יש שגעון חדש בענין כיבוד אב, אנשים מדברים לאבא כמו שעבריינים מדברים, ואחרי זה לוקחים את ההורים לשבתון, וכולם חייבים לבוא בגלל כיבוד אב, **כיבוד אב זה לדבר יפה ולכבד ולא ללכת לכל מיני אירועים שהמציאו**, אני מקבל כל הזמן שאלות מאברכים שלא יודעים מה לעשות, כל שני וחמישי המשפחה יוצאת יחד, ומי שלא יוצא אומרים שהוא הורס את המשפחה, ומצד שני אם כן יוצא הוא הורס את המשפחה הקטנה שלו, סוף סוף מגיע שבת קודש ויש לאברך זמן לשבת קצת עם הילדים, אי אפשר לקחת מהם את זה, בדרך כלל מנהלים את השבתות האלו דווקא אותם הילדים שמדברים להורים בצורה חוצפנית, זה לא קשור לכיבוד אב, האברך משועמם בבית ואשתו לא מעניינת אותו, לכן החליט לקחת את כל המשפחה יחד איתו, מושיבים את האבא בראש השולחן ומביאים לו את הצימעס שהוא אוהב, וכולם מסביב חוגגים, זה לא קשור

לכיבוד אב.

כיבוד אב ואם אמיתי

עכשיו מתחילים ימי החורף הארוכים, מוצאי השבתות הארוכים, ומתחילים לשגע את כל בני המשפחה שכולם צריכים לצאת יחד, וכולם צריכים לקנות אותו סוג משקפיים כדי שזה יעשה נחת לאבא ואמא, שטויות והבלים, בן אדם משועמם בבית ומשגע את כולם, הוא הצליח לתווך ולמכור דירה ועשה קצת כסף ואין לו מה לעשות וכולם צריכים ללכת אחרי השגעונות שלו, אברך חכם לא הולך לכל האירועים האלו, אני גם עצרתי את זה אצלי במשפחה, ב״ה שאצלינו לא יצאו אף פעם לכל מיני דברים כאלו, אבל כל שני וחמישי קנו מתנה וביקשו ממני לתת מאה וחמישים דולר כל פעם, אמרתי להם שאני לא קונה שום מתנה לאף אחד, **הכיבוד אב ואם שלי זה שאני יושב בבית וקורא קריאת שמע עם הנכדים של ההורים שלי**, אני לא שולח פרחים להורים שלי, הפרחים שלי זה החומש שהילדים שלי לומדים, מספרים על מישהו שהיה מביא פרחים בבית החיים להורים שלו, שפעם אחד הוא רואה איזה סיני מביא אורז לקבר של אביו, שאל אותו היהודי האם אבא שלך יכול לאכול אורז, ענה לו הסיני והאם אבא שלך יכול להריח את הפרחים... אל תביאו פרחים ומתנות, תכבדו אותם באמת, ואז מתחילים להגיד לי שבגלל שאני שונה מכולם ולא נותן אני עושה חילול השם לברסלב, אני לא מקבל את זה, אני אדבר יפה להורים שלי וכך אכבד אותם באמת.

לתת מילים טובות ולהקשיב

אני מבקש שתתנו מילים טובות בבית, אני לא יודע למה כל כך קשה לאנשים לתת מילים טובות, אני מתנצל בפני כל האנשים החשובים שהגיעו כאן לשיעור, ובוודאי רוצים לשמוע דברי תורה יפים על פרשת השבוע, והאמת שיש לי רעיונות יפים להגיד, **אבל אני חייב לדבר מה שמוהרא״ש אמר לי לדבר, תגידו מילים טובות בבית, תשאלו איך עבר עליה היום, תתעניינו בה, תשאלו עם מי היא דיברה, אתם לא צריכים לדבר כלום, רק להקשיב,** תשאלו שלש שאלות והיא כבר תדבר ותספר, רק תשימו בצד את הטלפון לחמש דקות, והיא תקבל כוחות חדשים, אם היא הלכה רגע להרגיע את התינוק אל תוציא בחזרה את הטלפון, תתנתק לכמה דקות מכל העולם, ותגיד לה מילים טובות, אני מתנצל בפני כל אלו שהגיעו ממרחקים לשמוע דברי תורה יפים, אבל אני רוצה לחזק אתכם בדבר זה, תתנו מחמאות, אל תחשבו אם היא כן צריכה את המחמאה או לא, פשוט תגידו, קודם תתחילו להגיד תודה, אל תזרקו מיד מחמאות כבדות, תתחילו לדבר יפה, יש אנשים שיוצאים מהבית ולא אומרים בכלל שיצאו, קודם תתחילו להגיד, כל טוב אני יוצא שיהיה לך יום טוב, נכון שהלכת להתפלל וללמוד אבל תהיה אדם ותגיד יפה שאתה יוצא, אחרי זה תגידו תודה על המאכלים ושאר הדברים, ולאט לאט תוסיפו המון מחמאות על עצמה ועל אישיותה.

שלום בית זה לא דבר קשה

השאלה היא מה באמת חשוב לאדם, האם הכסף או הבית והילדים, אם הכסף חשוב אז באמת אין עם מי לדבר, אבל אם יש לאברך קצת שכל הוא נותן כמה מילים טובות ומקשיב לה ובכך הוא מכניס את השכינה הביתה, אני רוצה שתדעו שכל מה שעובר עליה בבית אפשר לסדר בקלי קלות, אני לא יודע אם תרצו לקבל את דבריי, כי בעולם מקובל ללכת לטיפולים וללעוס את הצרות שוב ושוב, **אבל אני אומר לכם שעם כמה מילים טובות אפשר לסדר הכל, את הבעיות הגדולות ביותר בשלום בית אפשר לסיים במשפט אחד: סליחה אני מתנצל.** זהו, לא לנסות להוכיח

שצדקו, אלא לפייס, וכשהיא שואלת שוב, אז למה לא הגעת הבית בזמן, אל תגיד סיבות, פשוט תגיד שאתה מבקש סליחה ויותר לא תעשה את זה, ואז היא תבטל את הפגישה הבאה אצל המטפל כי כבר אין מה לעשות שם, ואם המטפל ישמע את מה שהבעל עשה, שהוא פשוט התנצל כי כך שמע בשיעורים, הוא יסביר וישכנע שזה לא הולך ככה, כי צריך לטפל מהשורש וכו', איך המטפל יכול לעזור לאחרים כשהוא לא מצליח לעזור לעצמו, ואיך הוא יכול לעזור לאחרים אם הוא בכלל לא מעוניין לעזור, ועושה את הכל רק לשם פרנסה ממש, מוהרא"ש אמר לי לא לקחת כסף מהדרכת חתנים ושלום בית, כי אז זה נהיה ענין של פרנסה, ואומרים לאברכים לחזור שוב ושוב, אם אצטרך לקנות נעליים לילדים אגיד לאברך שיש לו בעיה רצינית והוא חייב לבוא שוב ושוב.

להקשיב לילדים

גם לילדים אנחנו חייבים להאזין ולהקשיב, לשמוע מה שעובר עליהם, ולא לחפש לשלוח אותם לחוגים למיניהם שיהיה שקט בבית... יש הורים שמחפשים לילדים שלהם מישהו שמלמד על כלי נגינה, למה הבן שלך צריך לדעת לנגן על כינור, אולי קודם תלמד אתה לנגן על כינור, **פשוט אין לך סבלנות לשבת עם הילד על הריצפה ולשחק איתו לגו, אל תגיד לי שהוא מוזיקלי...** קודם כל אתה לא יודע לאן אתה שולח אותו ומה קורה שם ירחם השם, וחוץ מזה מה אתה רוצה מהילד, האם אבא שלך שלח אותך לנגן כינור, ואל תענה לי בחוצפה שזה באמת בעיה, היה פעם אברך שהתלונן שלא לומדים כאן מספיק לימודי חול, שאלתי אותו 'מה חסר לך, הרי גם אתה לא למדת לימודי חול', הוא ענה לי שבגלל זה הוא באמת עמוק בשאול, אמרתי לו שאני מתנצל לא ידעתי עם מי יש לי עסק, אבל אם אתה מבין בחינוך תפתח לבד מוסד, תקשיבו לילדים ותשחקו איתם, אל תשלחו אותם לאחרים, תדברו איתם כמה מילים טובות.

שלום בית ושידוך על ידי התבודדות

בפרשתינו אומרת התורה 'ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב', מוהרא"ש הסביר שהכוונה שיצחק הרגיש לפנות ערב, שהיום מחשיך עליו, אין לו אור, הוא מצפה לשידוך, הוא מצפה לבית של קדושה, ולכן הוא יצא להתבודד ולדבר עם קונו בשדה, ויצא יצחק לשוח בשדה, אז הוא מיד זכה לקבל את רבקה, והתורה אומרת על השידוך שלו 'ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם', כל הדברים הטובים האלו מגיעים אחרי התבודדות, בחור צריך להתבודד על השידוך שלו ולבכות להקב"ה שרוצה שידוך, ואברך שכבר זכה להתחתן כשיוצא להתבודד הוא צריך להגיד: **רבש"ע תעזור לנו שיהיה לנו טוב, שנוכל לחיות כבעל ואשה, שנוכל להביא את השכינה בבית,** ואז זוכים למה שיצחק אבינו זכה, תסתכלו ב'קדושת לוי', שמבאר שיצחק אבינו אהב את רבקה במדרגה גבוהה, ולא סתם להנאת עצמו, לא כמו שמשחקים עם ילד קטן ואוהבים אותו למען הנאת עצמו, אלא אהבה למען האחר, וזה על ידי שמכבדים את האשה ונותנים לו המון מילים טובות, ואחרי זה אפשר גם לקנות לה מתנה, אני לא רוצה שתקח את הדרשה שלי ותגיד שהראש ישיבה לא מרשה לקנות מתנות, אני רק אומר שהשלום בית לא מתחיל עם מתנות, אלא מתחילים לדבר יפה ואחרי זה אפשר לקנות מתנה.

הצדיק נותן חיים טובים

כשאברך זוכה ולומד בכל יום תורה, הוא לוקח כל יום חומש ולומד קצת, הוא לוקח כל יום משניות וגורס פרקי משניות, ולוקח כל יום גמרא וגורס גמרא, הוא יתחיל להיות אדם מיושב, וכשיצא

להתבודד ויתבונן בחסדי השי״ת שנעשה לו, שזכה והתחתן, הוא יראה שפתאום הוא מתחיל לראות בה דברים טובים, ויכול לתת מילים טובות, מוהרא״ש היה אומר תמיד בפרשת חיי שרה, על מה שכתוב באליעזר עבד אברהם ׳ויושם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי׳, שאנשים ראו שהגיע איש מכובד לכן הניחו לפניו לאכול שיערוך את השולחן ויגיד דברי תורה, ואמר להם אני לא יכול לאכול ככה ולדבר ככה דרשות אלא רק אם תדעו ש׳עבד אברהם אנוכי׳, כל מה שיש לי מגיע מהרבי שלי, מאברהם אבינו, מוהרא״ש היה אומר שככה צריך להתנהג, **בן אדם צריך להגיד לחברים שלו: כל מה שאתה רואה אצלי קיבלתי מהרבי שלי, את הכל קיבלתי כאן מהיכל הקודש, התורה שלי והתפילה שלי מגיע מכאן, הכיבוד אב ואם שלי מגיע מכאן**, צריך לזכור מאיפה קיבלנו את החיים, אני לא יודע איך התקרבתם, אבל אני מזכיר את עצמי בכל יום ויום איך התקרבתי לרבינו, הגעתי בלי כלום, ערום לגמרי, ומוהרא״ש הלביש אותי בבגדים יפים מאוד, בחומש ומשניות, בבגד של אמונה ובבגד של תפילה, בבגד של שלום בית וחינוך הילדים, מוהרא״ש נתן לנו דרך בבית, לראות את הטוב ולתת מילים טובות, ולחיות חיים טובים.

לקרב את כל הבית לרבינו

לא צריך להסתיר את ההתקרבות, אפשר לומר בקול גדול ׳עבד אברהם אנוכי׳, אני גאה בזה שאני מקורב להיכל הקודש, אפשר לראות במכתבים הראשונים ב׳אשר בנחל׳ שמוהרא״ש כותב להסתיר את ההתקרבות, זה רק היה נוגע לזמנים של אז, אבל היום אין מה להסתיר ואין ממי להסתיר, וכשרבינו אמר לנו לעשות את הנשים לחסידות, אנחנו צריכים לציית, ואם רבינו אמר לנו, על כרחך שיש בידינו לעשות את זה, כמו שאנשי שלומינו היו אומרים שאם רבינו אמר לנו להיות בשמחה על כרחך שיש לנו עם מה להיות בשמחה, כי אם אני שאין לי כלום אין לי במה לשמוח, היה רבינו צריך להדגיש שכולם צריכים להיות בשמחה חוץ ממני, אלא על כרחך שגם אני יכול להיות בשמחה, אותו דבר זה בענין החסידות בבית, **אם רבינו אמר לנו לעשות את הנשים לחסידות בוודאי שיש אפשרות לכל אחד ואחד מאיתנו לעשות כן**, ואומרים לאשה: מה כבר יקרה שהחברה תגיד איזה מילה. היום עלה לכאן אברך לרשום את הבן שלו בישיבה, לפני שלושים שנה הוא היה שכן שלי, ושאלתי אותו מה קרה שהגעת לכאן, האם לא מצאת שום ישיבה אחרת, הוא עונה לי שבני המשפחה כבר שאלו אותו ׳האם הבן שלך כל כך חלש שאתה צריך לשלוח אותו להיכל הקודש׳, אבל הוא ממשיך ואומר ׳אם היה לי שכל הייתי שולח לכאן את כל ילדיי הקודמים׳, עכשיו אני מתחרט על כל מי שלא שלחתי לכאן, הכל בגלל שהייתי עסוק מה יגיד פלוני ומה חושב אלמוני, האברך יושב עם כמה בחורים מבוגרים בבית, קרוב לגיל שלושים, עכשיו יש לו בחור צעיר הוא כבר שולח אותו עכשיו לישיבה ולא מסתכל מה יגידו, כי עכשיו לא מעניין לאף אחד שיש לו בחורים מבוגרים, לא איכפת להם, ופתאום איכפת להם שהוא שולח את הבן שלו לישיבה.

איסור אכילה לפני התפילה

כאן מגיע גם האיסור של אכילה לפני התפילה, ׳לא אוכל עד אם דברתי דברי׳, בחור אחד אמר לי שהוא הלך לדיאטן והדיאטן שאל אותו את סדר היום בישיבה, ולפי סדר היום מתחילים ארוחת בוקר רק באיזור עשר - אחד עשרה, ואמר לו הדיאטן שהוא חייב לאכול איזה תפוח לפני זה, הבחור שאל אותי אם מותר לו לאכול תפוח לפני התפילה, אמרתי לו שילך להתפלל במקום אחר, אם הרופא אומר לו לאכול מוקדם שיאכל מוקדם

אבל לא לפני התפילה, אסור לאכול לפני התפילה, אני לא רוצה לצטט את הדברים שכתוב בזוהר הקדוש על זה, דברים חריפים ונוראים, אני רק יצטט מה שכתוב בשולחן ערוך [אורח חיים סימן פ״ט סעיף ג׳] שאסור לאכול לפני התפילה, אנשים עצלים וסוחבים את הזמן ולא מתפללים ובסוף הם רעבים ורח״ל אוכלים לפני התפילה, צריך להתפלל מיד ואחרי זה אפשר לאכול עם ברכה כיהודי.

כיבוד אב ואם בברסלב

אנשים המציאו שבברסלב מצערים את ההורים, זה שקר וכזב, בברסלב מכבדים את ההורים יותר מכל מקום אחר, נכון שמאוד כואב לנו שיש הורים שכואב להם שהילדים נוסעים לאומאן, אבל לא אנחנו גורמים להם את הצער, אנשים שמסיתים אותם מצערים אותם, חסידי ברסלב מדברים להורים בכבוד הגדול ביותר, מה צריך יותר מאשר אביו של ר׳ נתן, כמה שאביו של ר׳ נתן רדף אותו בתחילת ההתקרבות, כשהלך לכלתו - אשת ר׳ נתן, ואמר לה להתגרש מבנו, לא נשמע כזאת בישראל, שמענו מקרים שאבא אומר לבת שלו להתגרש כי בעלה נסע לאומאן, גם במקרה כזה מדובר בבן אדם שהוא לא החכם הגדול ביותר ולא הטיפש הקטן ביותר, כי מה יעשה עם הבת שלו כעת עם כל ילדיה, האם הוא באמת רוצה להכניס אותם הביתה כעת, האם בגלל שחתנו נסע לאומאן כבר מגיע להם להתגרש, הכל בגלל קצת כבוד, בגלל שמישהו ישאל אותו בבית מדרש אם חתנו נסע לאומאן, צריך להיות טיפש גדול להגיד ככה לבת שלו, אבל עדיין דברים כאלו יכולים לקרות, אבל אצל ר׳ נתן אביו רצה שכלתו תתגרש מבנו, **ור׳ נתן המשיך לדבר יפה ולכבד ביותר את אביו, ובסוף קרא לו אביו ׳רבי נתן׳, ואביו היה נעמד לכבוד בנו**, כי ראה כמה נחת ר׳ נתן מביא לו, והיה אומר לר׳ נתן: אתה מכבד אותי יותר מכולם.

לא לערב הורים בשלום בית

אני רוצה שתדעו, אם ח״ו יש משהו בין בני הזוג, לא הולכים להורים, כי להורים קשה מאוד לקחת את זה, הם מתמלאים ברגש ולא עובדים בשכל נכון ויכולים לגרום לחורבן, ולפעמים ברגע הם יכולים להרוס את הכל, אם האבא מרחם על הבת שלו ומתקשר לחתנו וצועק עליו, הוא יכול בטלפון כזה להרוס את הכל, ולכן צריך לחפש יהודי ירא שמים ולדבר איתו, ולא ללכת לספר להורים. להורים צריך לדבר יפה, בפרט כשההורים מתבגרים הם נהיים יותר רגישים וצריכים יותר עזרה, לפעמים הם כועסים על זוטות, צריך להיות מאוד רגיש אליהם, ואם הם רוצים לבוא אליכם, תשמחו שיש לכם את הזכות, אני לא אוהב לשמוע את המשפט ׳אבא שלי תמיד נופל עלי׳, זו זכות גדולה שאפשר לעזור להורים, **ואם אתה צריך להיות בבית חולים עם אבא שלך ובעבודה לא נותנים לך לצאת מהעבודה בבוקר, אז לך להיות שם בלילה, ולאשתך תגיד שאתה הולך בלילה להיות עם אבא שלך, אין לך בזה ברירה אחרת**, ואם היא אומרת שזה מראה שאתה מעריך יותר את אבא שלך מאשר אותה, תגיד לה יפה, שאתה מאוד מאוד מעריך אותה אבל כעת אבא שלך בבית חולים והוא צריך אותך, וכשאשתך אומרת לך שתתקן קצת את הזקן כי אם אתה לא עושה כך זה סימן שאתה לא מעריך אותה, תגיד לה אותו דבר, אני מאוד מעריך אותך אבל אני לא נוגע בזקן.

להיזהר מהליצים

אנחנו צריכים לרקוד בכל יום ׳אשרינו מה טוב חלקינו׳ שיש לנו רבי שנותן לנו אמונה, ותקבעו לכם שיעורים בספר ׳אשר בנחל׳, תלמדו כסדרן, ולא תצטרכו שום חיזוק, אתם תקבלו כוחות הגוף והנפש, אתם תראו שוב ושוב שהכל זה הקב״ה ורק אליו צריך לפנות, ואז תמצאו איזה לץ

שיגיד לכם: מה כבר כתוב שם, בכל קטע כתוב הקב״ה. **ואכן בדיוק את זה אנחנו צריכים, שכל הזמן יזכירו לנו שוב ושוב שיש הקב״ה בעולם, ושום דבר לא תלוי בנו**, ילדים קטנים חושבים למה לא נולדו אצל האיש העשיר הזה, וכשגדלים מבינים שזה שטויות, ואז חושבים למה התחתנתי איתה, הרי נפלתי וכו׳, כל זה קורה כי שוכחים שהקב״ה עושה הכל, השידוך והבית והבריאות והילדים וההורים הכל מהקב״ה, ואז תצא החוצה ותשמע איזה לץ שישאל אותך: אתה מסתובב בהיכל הקודש? הרי אתה אדם נורמלי. ואתה תתחיל לחשוב שאולי אתה באמת בן אדם נורמלי ומה אתה מחפש בהיכל הקודש, ואז תלך ותחפש לך לאיזה מפורסם שמי שנמצא שם נחשב לנורמלי אצל כולם, ותסתובב שם אנה ואנה שעות ארוכות ואתה לא יודע בכלל מה אתה מחפש שם בכלל, אני לא רוצה לדבר מענין זה, אבל תבינו לבד שהס״מ מנסה לקחת ממכם את החיים.

לזכור כל הזמן מה שקיבלו כאן בהיכל הקודש

הרה״ק מסאטמאר אמר שנשארו שתי דברים מהבעל שם טוב הק׳, אמירת הודו בערב שבת, ואכילת פארפיל בליל שבת, ולכן בהרבה מקומות כועסים על הרה״ק מסאטמאר שאמר נשתכחה תורת הבעל שם טוב, אנשים עומדים בעריכת שולחן ליל שבת שעות ארוכות ואומרים שזה מהבעל שם טוב, ואין להם מושג מה הם מחפשים שם, וכאן מגיע צדיק ונותן לך חיים, נותן לך דרך איך לחיות עם שלום בית, נותן לך דרך להיות בשמחה, ואתה עוד מתפעל ממישהו שאמר לך שאתה אדם נורמלי ולא מתאים לך להיות בהיכל הקודש, אני זוכר שבתחילת ההתקרבות אחד החברים שלי שאל אותי למה הייתי באומאן ומה קרה, ואני מנסה להסביר כי הוא חבר שלי והוא אמר וכו׳, ותוך כדי הוא רואה שעובר שם חבר אחר, הוא מיד מתחיל לדבר איתו ולא אומר לי אפילו ׳לילה טוב ונדבר פעם אחרת׳, ואני עוד התפעלתי ממה שהוא אמר על אומאן, וממה שהוא צחק על שלום בית ואמר לי ׳האם רק אצלכם יש שלום בית, ורק אתם לומדים, בכל העולם אין שלום בית ולא לומדים׳, **מה יש לי להתפעל מהם ולהתבלבל מהם, אני יעשה שוב ושוב חשבון, מה קיבלתי כאן, עבד אברהם אנוכי**, ד׳ יעזור שנזכה לא להתבייש עם רבינו, ושנדבר מרבינו עם כולם, ואם נזכה להפוך את הנשים לחסידות נזכה להעמיק את רבינו בתוך הבית.

***

שאלות ותשובות עם תלמידי מכינה לישיבה בתלמוד תורה קרית ברסלב ליברטי נ.י.

פרשת לך לך תשפ"ז

אני נהיה בן שלש עשרה בשבת קודש ר"ח אלול, מתי צריך לעשות את סעודת הבר מצוה?

- ת. שאלה כזאת צריך לשאול את ההורים, אבל אם ההורים שלך אמרו לך לשאול אותי, אני מוכן לענות לך אבל בתנאי שהם לא אומרים אחרת, אני רוצה רק שתלמדו משניות וגמרא, אני לא רוצה בשום אופן לשבת ולענות שאלות אחרת מההורים שלכם, אבל אם ההורים שלך אמרו לשאול אותי, אז אני חושב שהכי נכון לעשות את הבר מצוה ביום ראשון אחה"צ.
- אני בעז"ה עושה בר מצוה לבן שלי חודש אחד לפני זה, בר"ח אב הבעל"ט, ואני בעז"ה מתכנן לעשות 2 סעודות, כי אני לא רוצה לקבוע כאן תקנות אני רוצה לעשות מה שנכון וככה אנשים ידעו איך לעשות, ומי שיעשה ככה תבוא עליו ברכה, אם אזמין הביתה את כל חברי הכיתה והמשפחה, אין לי מספיק מקום בבית, לכן אני אעשה בעז"ה סעודה בבית לבני המשפחה, ולמחרת אלך איתו לתלמוד תורה לשבת עם חברי הכיתה והמלמדים, ומביאים קצת שיריים מהבית, עוגה וכו', מביאים מפה לבנה, ואם החברים רוצים ילבשו חולצה לבנה.
- מי שיעשה ככה תבוא עליו ברכה, ומי שלא רוצה לעשות ככה תבוא עליו ברכה משולשת, כי אני לא רוצה לקבוע כאן תקנות, כאן בהיכל הקודש יש תקנה אחת ויחידה: לעבוד את הקב"ה [גאט ברוך הוא צו דינען], אין תכלית אחרת בעולם, אני לא עושה תקנות, אני רק מנסה להראות לאנשים איך להתנהג ולא להתנהג בטפשות.
- אני מכיר אברך מכאן, מהיכל הקודש, שעשה בר מצוה מפוארת, התחננתי אליו שלא ישתגע, כל הדברים מסביב הן דמיונות, העיקר זה התפילין וקבלת עול מצוות, הוא קנה בגד לאשתו באלף דולר, ובגדים תואמים לכל שאר הילדים, אחרי שנה הוא עשה בר מצוה נוספת, והוא אומר לי: ש'כח ראש ישיבה, נכון שבפעם הקודמת הדיבורים לא נכנסו לי לאוזן, כי הייתי בעננים שאני עושה אירוע, אבל למחרת הבר מצוה שאלתי את עצמי, מה עכשיו, איפה כל הכסף שהשקעתי, לא נשאר מזה כלום, לכן בבר מצוה הזאת אני כבר יודע מה לעשות, ולכן אני ממשיך לדבר כי אם לא שומעים בבר מצוה הראשונה ישמעו בשניה או בשלישית, אבל מי שלא שומע דרשות הולך עם ראש בקיר גם בשלישית וברביעית.
- הביטוי של ראש בקיר הוא לא סתם ביטוי, יש אנשים שבאמת עושים כך,

מישהו אמר לי ששתו מרוב צער חותכת לעצמה את בשרה, יש בזה קצת הגיון, כי כשיש כאב נפשי עושים כאב אחר בגוף כדי לא להרגיש את הכאב בנפש, אני זוכר כשהייתי בחור היה מישהו חולה בנפשו שהיה מכה את ראשו לתוך ברזל, ושמעו קולי קולות מהדפיקות שלו, מרוב כאבי הנפש פנימיים רח״ל, היום כבר לא מוצאים אותם ברחוב, הממשלה סגרה אותם במנעול ובריח.

- אני מדבר אליכם, ילדים יקרים, אבל אולי ההורים שלכם יקשיבו לשיעור, וידעו מה צריך לעשות.
- בוויליאמסבורג אני לא יכול לעשות שמחות בבית, כי יש לי דירה קטנה ואני עשיתי את כל האירועים בבית מדרש, אפילו וואך נאכט [ליל ברית], אבל כאן בקרית ברסלב אני ב״ה יכול לעשות אירועים בבית, וכשהייתי השבוע בבר מצוה ראיתי שהמשפחה עצמה ממלאת 2 שולחנות, וחברי הכיתה עוד 2 שולחנות, ועוד חברים שמגיעים רק להגיד לחיים, ואין מקום, כי בבית הזה יש מקום רק ל-2 שולחנות, ולכן כשראיתי את זה החלטתי, שאני בעז״ה אעשה את הבר מצוה בבית רק לבני המשפחה, ואת השיריים נביא לתלמוד תורה, ומי שיעשה ככה תבוא עליו ברכה, ומי שלא יעשה ככה גם יבורך ואני לא אעלב.
- בנוגע לנרתיק של תפילין, כשאני הולך לקנות לילדים שלי נרתיק של תפילין אני לא שואל את הילדים שלי מה הם רוצים, אני קונה מה שאני חושב שנכון ומתאים, וגם כשאני הולך איתם לקנות משקפיים אני לא שואל אותם איזה סוג הם רוצים, אני קונה להם מה שנכון, אני מהדור הקודם, מלפני השואה, עוד לפני חטא אדם הראשון, אני לא שואל אותם איזה חליפה הם רוצים, קצרה או ארוכה, אני לא שואל אותם איזה צבע גרביים ללבוש, אני אומר להם, שאנחנו הולכים בבגדים כאלו ובכובע כזה, וגם בבגדים תחתונים אני אומר להם איך ללכת, כי אסור לגברים ללכת עם מכנסיים צמודים לגוף, אני כבר מכין אותם לזה בגיל תשע, מאז הם כבר לובשים בגדים כאלו.
- כשאני מגיע לחנות תשמישי קדושה, המוכר אומר לי שאני יכול לשלוח את הבן שלי לבחור, אני אומר לו שאני לא שולח אף אחד, ואז הוא מציע לי אולי להוסיף כמה פרחים ורודים, אני אומר לו שבעז״ה הבת שלי תצייר פרחים ורודים, ואני אקח לבן שלי נרתיק כמו שאני הולך, הרבה פעמים אני חושב שעדיף לקנות לבר מצוה נרתיק של ׳טלית ותפילין׳, כי חבל לשלם כמה מאות דולר לנרתיק שהוא רק לתפילין שזה לכמה שנים בודדות, אני לא מתכנן שהוא יתחתן בגיל שלושים, אם מתחתנים בגיל שלושים זה באמת שווה, אבל מי שמתחתן מהר אולי כבר עדיף לקנות נרתיק לטלית ותפילין...
- בחור צריך מאבא שלו לבר מצוה תפילין וכרטיס למקווה, וחוץ מזה לא צריך כלום, שלא יבקש כלום מהאבא, שיהיה שמח עם שני הדברים האלו, אולי הבחור צריך גם לייזר לשחק קצת... זה חלק מהבר מצוה, אבל לא יותר מזה, מי שלא קיבל את זה יכול לבקש ממני אולי אני אקנה לו את זה מתנה...
- ותיזהרו מאוד לא לקנות סיגריה אלקטרונית, בחורים מאוד רוצים להיות חברמנים וקונים סיגריות כאלו, זה מאוד מסוכן, אני חושב לעצמי שאם אני הייתי בחור היום, בוודאי שהייתי כבר משיג כזו סיגריה, כי אני

הייתי הבחור החברמן בכיתה שלי, היה לי לייזר והיה לי סכין שוויצרי, הדברים האלו לא נוראיים, אבל סיגריה זה דבר נוראי, לצערי הרבה אנשים מגיעים על ידי זה לחילול שבת, אני מקבל מכתבים מאנשים שכותבים שהם כל כך התרגלו לזה והם מכורים ולא מסוגלים להפסיק לעשן בשבת רח״ל, אפשר לראות בבית מדרש אנשים מעשנים תחת הטלית, חושבים שהוא ל״ו צדיק והתעטף תחת הטלית לבכות שם, והאמת שהוא מעשן שם עם הסיגריה האלקטרונית, זה כמו מוצץ שכל הזמן הולכים עם זה.

ש. אני נהיה בר מצוה באותו יום עם עוד ילד בכיתה, מה לעשות?

- ת. אחרי שיעשו את מה שאמרתי קודם, שכל אחד עושה רק לבני משפחתו בבית, אז שניכם יכולים לעשות בבית באותו לילה, כי חברי הכיתה בין כה לא מגיעים לבר מצוה, עד עכשיו לא יכלו לעשות שתי סעודות באותו יום כי הילדים לא יכלו ללכת לשתי מקומות, אבל עכשיו שהחברים לא מגיעים הביתה יכול כל אחד לעשות בביתו, ובתלמוד תורה יעשו בשני ימים, יום אחד בחור אחד יביא עוגה, ולמחרת יביא הבחור השני, ורוקדים בתלמוד תורה ומאוד שמחים.
- ומי שרוצה לעשות כרצונו, ולא רוצה לעשות בר מצוה בצורה כזאת כפי שדיברנו, ושלא יחליטו לו מה לעשות, יכול לעשות איך שהוא רוצה, אף אחד לא יכעס עליו, מי שרוצה להניח יהלומים על נרתיק התפילין יכול לשים, אני עדיין אשאר שמח, כשאני רואה שהשכן שלי בנה בית יפה אני מאוד שמח בשבילו, אני לא כועס עליו.
- אני רואה שהילדים שואלים כאן שאלות יפות, הם רוצים ללכת בדרך התורה, נכנסו כאן שאלות מאוד יפות, חלק מהשאלות הן שאלות בהלכה שצריך לשאול את הדיין, וחלק מהשאלות הן בענייני הנהגה שצריך לשאול את ההורים וחלק מהם שואלים את המורה דרך איך לנהוג, אקריא כאן את השאלות ואגיד לכם מה לעשות בעזרת השם.

ש. האם מותר בשבת לשחק עם שלג?

- ת. שאלה כזאת יש לשאול את הדיין, אבל אני יכול לענות לכם את ההלכה, שאין לשחק בשבת עם שלג.

ש. האם מותר בשבת לאסוף עלים יבשים שנפלו מהעץ?

- ת. גם כאן התשובה שאסור.

ש. האם זה טוב ללכת הפצה?

- ת. אני חושב ששאלה כזאת צריך כל ילד לשאול את הוריו, אני באופן אישי חושב שזה מאוד טוב שהילדים ילכו להפצה, אבל אם ההורים לא רוצים שהילד יצא מהבית, צריך לציית להם, ולכן שאלות כאלו תשאלו את ההורים, זה טוב מאוד ללכת הפצה אבל אך ורק עם רשות ההורים.

ש. האם זה בסדר לבקש מההורים לקנות מקלות שאפשר להדליק באש ולזרוק באויר ולתפוס [כמבואר במשניות סוכה שעשו כן בשמחת בית השואבה]?

- ת. גם שאלה כזאת צריך לשאול את ההורים, אם הם מרגישים שזה לא מסוכן וזה מאובטח זה בסדר גמור, אבל אם ההורים אומרים שזה מסוכן ולא רוצים, צריך להמשיך להיות בשמחה.

ש. האם מותר בשבת לשחק בנדנדה [סוויג"ג, בארץ ישראל קוראים לזה הויד"א], כי בסוף כשעוצרים עושים עם הרגל כמו חריץ בחול ואולי זה תולדה של מלאכת חורש?

- ת. זה לא בעיה מותר בשבת לשחק בנדנדה בשבת.

ש. יש לי יום הולדת כעת בחודש חשוון, האם זה מספיק לסיים מסכת מכות לכבוד היום הולדת, או לנסות לתפוס גם את מסכת שבועות עד אז?

- ת. בתנאי שגם משחקים באמצע, אי אפשר לילד רק ללמוד, חייבים גם לשחק בכל יום, אם יש זמן גם לשחק אפשר לתפוס גם את מסכת שבועות, אחרי הבר מצוה מסיימים עם כל המשחקים והדברים הילדותיים ויושבים ולומדים יום ולילה.

ש. מתי מתחיל בחזרה כולל בוקר?

- ת. אני חשבתי שזה כבר התחיל בחזרה....

ש. האם שווה לקום מוקדם לכולל בוקר ובסוף להיות עייף כל היום?

- ת. אם על ידי זה הילד יהיה עייף בתלמוד תורה, לא שווה לקום כל כך מוקדם לכולל בוקר, היה מישהו שהגיע לצדיק להגיד שכשהוא יושן הוא מרגיש שהוא ממש בהמה, והוא לא רוצה ללכת לישון, ענה לו הצדיק, עדיף שתישן שמונה שעות כמו בהמה, וכל שאר השעות ביום תהיה בן אדם, מאשר להיות בהמה כל היום, כי מי שעייף יכול להתנהג כמו בהמה, הוא נכנס בכעס מאוד מהר ולא יכול לעבוד את ד', מי שלא עייף יכול לעבוד את ד', מי שיכול ללכת לישון מוקדם ולקום לכולל בוקר ולא להיות עייף כל היום זה מאוד יפה, אבל מי שנהיה עייף מזה במשך היום לא כדאי שיקום לפנות בוקר.

ש. האם מותר בשבת לנוסע עם אופניים וקורקינט?

- ת. אופניים וקורקינט וכדור הם מוקצה בשבת, ואם תשאל אותי למה לא צועקים 'מוקצה' על הילד שמשחק בשבת בכדור, כי אתה צריך לדעת שיש כמה סוגי מוקצה, וזה נקרא 'עובדא דחול', כל עוד שנותנים לילד קטן לטלטל בלי עירוב, למשל ילד עד גיל שש, מותר להם לשחק בכדור וקורקינט, אבל ילד גדול שכבר הולך להיות בר מצוה, אסור לו לשחק במשחקים כאלו בשבת.
- אני רואה שלא כולם יודעים את ההלכה, פעם ראיתי אברך שמגיע לבית מדרש עם קורקינט, הוא אמר לי שהוא לא ידע את ההלכה, בעז"ה אחרי החתונה כשתתחתנו ותיכנסו לכולל אראה לכם בשולחן ערוך בדיוק את מקור ההלכה.

ש. האם בימות החול מותר בלילה לנסוע עם אופניים?

- ת. אני חושב שצריך לשאול אם מותר בכלל ללכת בלילה בצידי הכביש, אם הולכים בלי ללבוש אפודה זוהרת, זו סכנת נפשות ממש, ואם יש אפודה ויש פנסים על האופניים אולי מותר, צריך מאוד להיזהר לא להגיע לכדי סכנה.

ש. האם כדאי לנסות להפוך את ההרגל מאיטר יד להתחיל לעשות את הכל ביד ימין?

- ת. מי שיכול לעשות את זה, זה דבר מאוד חשוב, אבל מי שעל ידי זה בסוף יהיה תקוע עם שני הידיים הוא רק מקלקל כי לא ידעו בסוף באיזה יד להניח תפילין אחרי שלא יכול

לעשות כלום בשני הידיים, על אף שהחוקרים היום אומרים שלא בריא להפוך את ההרגל, בכל זאת אני אומר לכם שזה לא נכון, הם דברי הבל, ומי שיכול להפוך את הרגלו ולעבור ליד ימין תבוא עליו ברכה, כשאני הייתי ילד היו אומרים לילד שאוכל ביד שמאל שיתרגל לאכול ולכתוב ביד ימין.

ש. איך אני יכול לדעת על חבר אם הוא טוב בשבילי או לא?

- ת. זו שאלה מאוד מאוד חשובה, צריך לראות איך מתנהגים לאבא ולאמא ולמלמד אחרי שמתחברים לחבר הזה, אם הילד מתחיל לדבר בחוצפה להורים, הוא צריך לשאול את עצמו, מה קרה, הרי אתמול דיברתי בדרך ארץ, מה קרה שעכשיו אני מדבר בחוצפה, אולי קיבלתי את זה מהחבר החדש שלי, אם למשל עד היום הילד הקפיד יותר על דברי קדושה ומצוות ופתאום לא איכפת לו משהו, למשל עד היום כשגירד לו הראש הוא עשה את זה עם הכיפה, והיום הוא נוגע בידיו בראש ומגרד וממשיך הלאה, מה קרה פתאום, עד היום הילד הקפיד לחפש ספל כדי ליטול ידיים, ופתאום הוא מניח ידיים תחת הברז ומסתפק בזה, כנראה שהדברים האלו מגיעים מהחבר החדש שמזלזל בדברי קדושה.
- אני רוצה שתדעו שמי שנופל לגמרי מהדרך הישר רח"ל, לא עשה את הכל ברגע אחד, קודם הוא הפסיק לקרוא קריאת שמע שעל המיטה, אחרי זה הפסיק ליטול ידיים בבוקר ליד המיטה, אחרי זה נגע קצת במוקצה, עד שבסוף הגיע לאן שהגיע, לכן חייבים להיזהר מאוד מיד בהתחילה כשרואים משהו נפרץ.
- אני רוצה לספר לכם סיפור נורא, אני כבר סיפרתי את זה למלמד שלכם כשהיה ילד אצלי בתלמוד תורה, הסיפור היה עם סבא שלי הרה"ק הישמח משה זי"ע, לנכדי הישמח משה יש מנהג שאחרי שאוכלים את הדגים בשבת נוטלים את הידיים ושוטפים את הפה, על אף שבין הפוסקים יש בזה מחלוקת איך יש לנהוג להלכה אם צריך ליטול ידיים בין דגים לבשר, להלכה אין חובה בזה, אבל לכולי עלמא צריך לאכול או לשתות משהו באמצע, אי אפשר לאכול מיד בשר אחרי דגים, תזכרו מזה כשאתם אוכלים בקידוש בשבת בבוקר, אחרי שאתם אוכלים דגים מ'שיבוטא' אל תאכלו מיד את הכבד והגאלע, תאכלו באמצע קרקרים או משהו אחר, הסיבה שכל נכדי הישמח משה עושים כך מגיע מסיפור נורא שאספר.
- בתקופת זקנו של הישמח משה זי"ע היתה תקופת שבתי צבי ימ"ש, אסור להזכיר את שמו רק אם אומרים ימח שמו, הוא היה תלמיד חכם גדול והוא אמר לכולם שהוא משיח, ועל ידיו נעשו צרות רבות ומשונות לישראל, נשחטו ונהרגו רבבות מישראל באופן נורא, אחרי תקופתו התנגדו מאוד לבעל שם טוב הק' כי חשבו שאולי ח"ו גם הוא מגיע מצד השקר, כי שבתי צבי הצליח לשכנע תלמידי חכמים עצומים לצידו, ואף זקנו של הישמח משה השתכנע והיה מבין חסידיו, פעם אחת שאלה אותו הרבנית, מה קרה איתך, הרי תמיד היית נוטל את ידיך בליל שבת אחרי הדגים ובשבת בבוקר אחרי הדגים, מה קרה לאחרונה שהפסקת ליטול ידיך, אתה לא אדם צעיר שתופס כל תקופה מנהג אחר, אתה כבר חמישים שנה נוהג כך בתמימות, מה קרה איתך, הוא התחיל לחשוב מה באמת קרה איתו, איך הוא מוריד מעצמו

ענייני יהדות, אולי זה מגיע מזה שהוא התחבר לכת שבתי צבי, הוא נכנס מיד בשבת לבית המדרש ואמר לראש הקהל שרוצה לתת דרשה לכולם, והוא נעמד ואמר: מורי ורבותי אני בפחד גדול מה שקורה איתי, ואני לא יודע איך הגעתי למצב כזה שאני מתחיל לפספס דברי יהדות, הפסקתי ליטול ידיים בין דגים לבשר, אולי זה מגיע מהרבי החדש שמצאתי, כת ש"ץ, ולכן אני עומד כאן בפני הקב"ה ואומר, אם הוא משיח שקר והוא מין ואפיקורוס אז גם אני שאני תלמידו אני מין ואפיקורוס, ואם ככה אני רוצה לשוב בתשובה שלימה, וחז"ל אומרים שהתשובה של האפיקורוס זה למות מיד כששב בתשובה, ולכן אני מבקש מהקב"ה שאם הוא מין ואפיקורוס אני שב בתשובה ורוצה למות עכשיו, ואם הוא לא מין ואפיקורוס אפשפש במעשיי לראות מפני מה קרה לי דבר כזה, איך שסיים לדבר מיד נפל על הארץ והוציא את נשמתו בתשובה.

- מיד הניחו חלה עליו כדי שיוכלו לטלטל אותו למקום מוסתר, ובמוצאי שבת עשו את הלוויה ונעשה מזה רעש גדול בעולם, ואנשים התחילו לדבר מזה ששבתי צבי ימ"ש הוא משיח שקר, את הסיפור הזה מביא הרה"ק מסאטמאר בספר דברי יואל, ובגלל הסיפור הזה נוהגים כל נכדי הישמח משה להקפיד מאוד בדבר זה, ונוטלים ידיים אחרי אכילת דגים.
- לגבי דגים וחלב יש הבדל בין העדות, אנחנו אוכלים למשל טונה וחלב, אבל לא טונה עם גבינה, כל אחד צריך לנהוג בזה כפי שהוריו נוהגים מבית אבותיהם, כי יש הבדל בזה בין האשכנזים לספרדים.
- אם אחרי שמצאת את החבר שלך התחלת לצחוק על אנשים מבוגרים בבית מדרש, תחפש לך מהר חבר אחר, אם אחרי שמצאת את החבר החדש התחלת ח"ו לגעת באות ברית קודש, זה סימן שהוא לא חבר טוב, אבל אם אחרי שמצאת חבר חדש התחלת לקום מוקדם וללמוד, והתחלת לעזור בבית מדרש ובתלמוד תורה, ואתה שואל כל הזמן את המנהל מה עוד אפשר לעזור ולעשות, והפסקת להפריע למלמד, זה סימן לחבר טוב.

ש. מה הבעיה עם הסמל של מגן דוד?

- ת. זו שאלה טובה, רציתי כמה פעמים לדבר מזה, ועכשיו יש לי הזדמנות, אם תסתכלו בכל הבתי כנסיות הישנים ובכל הספרי תורה הישנים תראו שיש שם מגן דוד, זה היה סמל מאוד קדוש לבני ישראל, אבל לצערינו הרב הגיעו אנשים שפלים, ורצו לעשות את עם ישראל כמו כל העמים רח"ל, לנתק אותם מהתורה, ושיהיה להם מדינה, ושלא יצטרכו לשמור תורה ומצוות, ולקחו את הסמל של המגן דוד לסמל מדינתם, כדי לבלבל את בני ישראל ולנסות למשוך אותם אליהם, שיהיה להם רק מדינה בלי תורה ומצוות רח"ל.
- ב"ה שלא הצליחו ויש היום קהילות גדולות בישראל שיודעים שאין שום קשר בין מדינת ישראל לעם ישראל, צדיקים גדולים וקדושים לחמו עם הציונים והצליחו להציל רבבות ישראל מטלפיהם, הנאצים רח"ל הרגו מליוני בני ישראל, ואנשים חזרו שבורים ורצוצים מהמלחמה, וכל המדינות ריחמו עליהם, ולכן קיבלו הציונים אפשרות מהעמים להקים מדינה, ואחרי שהתחילו להשתמש בסמל זה, החליטו גדולי וצדיקי הדור להפסיק להשתמש בזה, כי אם הם משתמשים בזה אין לנו להשתמש

בזה, כי אנחנו הולכים אך ורק בדרך התורה הקדושה.

- כפי שלמדתם בפרשת בראשית, בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשביל התורה שנקראת ראשית, בני ישראל הולכים אך ורק עם התורה, ולכן ברא הקב״ה את העולם.

ש. אין לי מה לעשות בהפסקה, האם לחפש מה לעשות או ללכת ללמוד בהפסקה?

- ת. אני הייתי מייעץ לשאול את ההורים אולי לפתוח איזה גמ״ח, ולהביא כמה משחקים, ולשאול את הסגן מנהל אם אפשר להיות גבאי על משחקים, כי מאוד בריא לילד לשחק בהפסקה, זה מאוד טוב לשחק, ככה מקבלים כוחות להמשיך אחרי זה ללמוד.

ש. מתי מותר ומתי אסור להפסיק באמצע התפילה כשצריך לצאת לשירותים?

- ת. אני מאוד נהנה מהשאלה, כי אתם צריכים לדעת הלכות תפילה, אתם כבר הולכים להיות בני שלש עשרה, התשובה היא שאסור בכלל ללכת להתפלל כשצריך לצאת לשירותים, ולכן אין מקום שאסור להפסיק כדי לצאת לשירותים, מי שצריך לצאת לשירותים באמצע התפילה, לא משנה באיזה מקום הוא אוחז, הוא חייב להפסיק ולצאת, ומי שממשיך להתפלל הרי זה נחשב כאילו לא התפלל וצריך להתפלל שוב, אפשר לשאול חידה, היכי תמצי מי התפלל ולא שכח כלום ועדיין צריך לחזור ולהתפלל, והתשובה היא כשהוא היה צריך לצאת והמשיך להתפלל, וגם מי שאוחז באמצע שמו״ע, פוסע שלש פסיעות לאחורה, ואסור לו לדבר מילה אחת, גם אסור לו לברך ברכת אשר יצר, והשאלה היא רק מהיכן הוא ממשיך להתפלל אחרי שסיים.
- אם הוא הפסיק כדי לגמור את כולה חוזר מתחילה, למשל אם לוקח לאדם להתפלל שמו״ע שלש דקות, והאדם יצא לשירותים באמצע רק שתי דקות, הוא חוזר למקום שפסק, אבל הוא יצא יותר משלש דקות הוא צריך לחזור לתחילת שמו״ע.
- הכי טוב זה לחשוב על הדברים האלו לפני התפילה, תינוק קטן עושה מתי שבא לו ולא חושב כלום, אבל ילד גדול הולך לשירותים לפני התפילה, אותו דבר בסעודת שבת, זה לא יפה לצאת באמצע לשירותים, היו צריכים לחשוב על זה לפני הסעודה, יש ישיבות שמתפללים מאוד לאט, וזה משעמם את הבחורים ולכן כל הבחורים נוהגים שם באמצע התפילה להוריד את התפילין ולצאת לשירותים, אני רואה את זה גם כאן כשנכנס לכאן בחור חדש הוא מוריד תפילין באמצע, אחרי כמה ימים הוא קולט שכאן לא מושכים סתם את התפילה ומתפללים כמו שצריך.

ש. המלמד שואל איך אפשר להתחזק לא להיות עסוקים עם ילדים אחרים באמצע השיעורים?

- ת. אני מבקש ממכם מאוד תלמידים יקרים, אני רוצה להמשיך בחורף את הקשר היפה שהיה לנו בקיץ, ולבוא לכאן הרבה ולדבר איתכם, אבל בתנאי אחד, שיש שקט מוחלט כשהמלמד נותן את השיעור, אף אחד לא מדבר באמצע ולא מתעסק עם מישהו אחר באמצע, אני קורא לכיתה שלכם ׳הכיתה שלי׳, אני לא קורא לה מכינה לישיבה, אלא הכיתה שלי, כי אתם תלמידים יקרים

שלי, אני אמשיך לבוא לכאן רק אם אשמע מהמנהל שאתם לא מפריעים למלמד, ומי שאין לו כח לאחוז ראש, שימשיך להסתכל על המלמד גם אם הוא כבר לא מבין כלום, ולא להיות עסוק עם משהו אחר, אני מאוד רוצה להמשיך לבוא לכאן, תעשו איתי את הדיל הזה.

- אני גם רוצה שפעם בחודש תבואו לוויליאמסבורג, אבל תשמעו קודם אם יש מזג אויר טוב, אני רוצה לצאת איתכם לשחק, אני עושה את מה שמוהרא"ש אמר לי לעשות, הוא אמר לי לשחק עם הבחורים כדור, אבל שאחרי זה ילמדו טוב, ולכן אתמול יצאתי עם בחורי הישיבה לשחק כדור, ואני מאוד רוצה שגם אתם תבואו בתנאי שאתם לא מפריעים למלמדים לתת את השיעורים.
- יש עוד משהו שמאוד כואב לי, יצאתי כאן היום לשירותים וראיתי שילדים קשקשו על הקירות, זה לא היה אף פעם דבר כזה בברסלב, הישיבה כבר עומדת שמונה עשרה שנה ואף פעם זה לא היה, אני חושד שזה היה על ידי אחד הילדים כאן בכיתה, ואם הילד רוצה לעשות לי טובה, אני מבקש שהילד יכתוב לי ואני אגיד לו איך לתקן את זה, אני לא בטוח שאפשר לצבוע את זה בחזרה, כי הקירות נבנו מחומר מאוד מיוחד, וגם יש בזה 'חוטא ומחטיא', כי ילדים אחרים גם ילמדו לעשות את זה, וכשרואים שהקירות נקיים אף אחד לא כותב, אני לא חושד בילד מיוחד, ולכן אני לא חושד בכשרים, אני רק חושד שזה נעשה על ידי ילד גדול מהכיתה הגבוהה, כי ילדים קטנים לא יודעים לכתוב כל כך יפה, אני עברתי אחרי זה בכל השירותים, וראיתי שבשלשה מקומות כתבו על הקירות.
- אני רוצה להישאר חבר טוב שלכם, ולכן תזכרו לא לדבר כשהמלמד נותן את השיעור.

***

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש

בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com